

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás
Vyšlo: 9.1.2007
Číslo: Ročník 16 (2006), Číslo 4
Sekce: Naše téma
Název článku: Umíte projektovat?
Autor: Eva Semrádová
Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=771>

Umíte projektovat?

Eva Semrádová

PROJEKTOVAT = PLÁNOVAT, NAVRHOVAT POSTUP

Projektování využíváme v běžném životě i v knihovnách velmi často, jen někdy místo módního výrazu projektovat říkáme plánovat či sestavovat osnovu. Poznatky o projektování popsané v předešlém článku se dají zobecnit i na další oblasti knihovnické práce a týkají se všech knihovníků, jen rozsah a složitost projektů se liší podle velikosti knihovny. Uvedu k tomu dva různorodé příklady, které jsem měla možnost vidět jako účastník porady vedoucích profesionálních knihoven oblasti Hradec Králové. Poradu připravily metodičky Knihovny města Hradce Králové v říjnu 2006 a místem konání byla Místní knihovna s profesionálním pracovníkem v Černilově.

Příklad první: PROJEKTOVÁNÍ REGIONÁLNÍCH SLUŽEB

Základní projekt, jak budou regionální služby oblasti vypadat, musíme hledat samozřejmě u ředitele pověřené knihovny. V oblasti Hradec Králové jsou regionální služby vedeny vizí ředitele Mgr. Jana Pěty, který jim vymezil v rámci knihovny dostatečný prostor, dokázal navázat na dřívější metodiku a nezrušil střediskový systém, zajistil pro pracoviště služeb knihovnám finanční zabezpečení a pracovní úvazky. Uvědomil si, jak důležitý bude pro úspěšný chod oddělení služeb knihovnám výběr vhodných pracovních sil. V KMHK nyní zastávají funkce metodiček Kateřina Hubertová a Stanislava Čejková a obě pilně a pravidelně plánují čili projektují rozvoj svého úseku. A protože mezi jejich profesní vlastnosti patří například i umění jednat s lidmi, kreativita a chuť se vzdělávat, jsou projekty kladně přijímány a přinášejí vyšší kvalitu metodických služeb.

Příkladem takového dobrého projektu je systém porad profesionálních knihoven v jejich oblasti. Porady se konají pravidelně jedenkrát za dva měsíce střídavě v některé z městských knihoven, což vede k zainteresování hostitelské knihovny. Účastnice se vídají dostatečně často na to, aby jejich reakce k tématům byly opravdu "raděním se", a ne vyposlechnutím monologu metodičky. Program porady vychází ze stabilní kostry, která obsahuje jedno odborné téma, dále vzájemné předávání informací a kontrolu plnění úkolů a další neodmyslitelnou částí je "kulturní program", který vnáší do jednání tón uvolnění. Porada je zpracována do zápisu, který je zcela netradičně rozdán hned na úvod, jsou v něm místa pro dopsání vlastních poznámek a jeho součástí je řada příloh, např. soupisy "vychytaných myšlenek" z celostátních seminářů, odkazy na zajímavé webové stránky, nabídky ze služeb KMHK.

Podle stejného scénáře byla vedena i říjnová porada v Černilově. Místem konání se stala Místní knihovna Černilov, protože zájem knihovnického kolektivu bylo prohlédnout si na vlastní oči konečné výsledky rekonstrukce knihovny a internetové vybavení získané z evropských fondů 1). Tím byl předem dán i "kulturní program", kterým v tomto případě bylo video ze znovuotevření černilovské knihovny. Hlavním tématem porady byly webové stránky městských knihoven a jednalo se o desetiminutová vystoupení ředitelky knihoven, ve kterých měly předvést ostatním své knihovnické weby. Při výměně informací bylo probráno několik celostátních seminářů z poslední doby, autorský zákon, nabídka vzdělávacích akcí, čerpání financí z regionálních funkcí a každá ředitelka dostala možnost pochlubit se nejnovějšími událostmi ze své knihovny. Zápis z porady i s přílohami čítal 9 stránek a je evidentní, že se z takové porady odjíždí až odpoledne. A ještě poznámka: organizátorky nemají problém s docházkou.

Příklad druhý: PROJEKTOVÁNÍ WEBOVÝCH STRÁNEK

V druhém příkladu se více podíváme na oblast, ve které knihovníci na projektování často zapomínají, a to na webové prezentace knihoven. Zkušenosti nasbírané na již popsané černilovské poradě mluví o tom, že osvětě k webovým stránkám se v oblasti Hradec Králové věnují neúnavně a systematicky, učí se od nejúspěšnějších přesně v duchu ve zpravodaji U NÁS již popisovaného "benchmarkingu" a na profesionální knihovny kladou profesionální nároky.

Vystoupení ředitelky s prezentací vlastních stránek vyžadovalo domácí přípravu (další zajímavý moment v metodách plánování porad), přinejmenším si musely stránky prohlédnout, aby před ostatními nebloudily a nesvítily na nás neaktuální zprávy. V průběhu prezentací zazněla řada zajímavých nápadů, ale webů založených na uceleném a posláním knihovny vyhovujícím projektu bylo málo. Nejvíce se dle mého názoru blíží cíli Městská knihovna ve Smiřicích <http://www.knihovna.smirice.cz/> a výjimečná příležitost založit stránky se všemi "p" se naskýtá Městské knihovně v Třebelohovicích p. O., protože se změnila ředitelka této knihovny a plánují založit web nový. Pokud se jim podaří sestavit přehledný web

- s **administrátorským rozhraním pro knihovníka** (aktualizaci provádí sám knihovník a nemusí se čekat na zásah informatika),
- s dostatečnou škálou **on-line služeb** 2) (nestačí pouze vystavení on-line katalogu, virtuálním návštěvníkům musíme nabídnout širší možnosti internetové komunikace),

mají naději, že budou napříště ukazovat cestu ostatním.

Sestavit *projekt webových stránek knihovny* je náročný úkol, ale zadat výrobu webu informatikům bez přesného definování obsahu a struktury stránek nepřináší předpokládanou kvalitu ani úsporu času, ale rozčarování a zbytečné výdaje. Neúspěch v tomto případě není jen na informatikovi, ale na knihovníkovi, který si nepřipustil, že projektování webových stránek knihoven patří ke knihovnické profesi, i když je to věc nová a vyžaduje další vzdělávání.

1) Dva články k novinkám v černilovské knihovně byly otištěny ve zpravodaji U NÁS číslo 3 z roku 2006.

2) V roce 2006 připravila Národní knihovna ČR v rámci projektu Benchmarking knihoven návrh Soupisu elektronických služeb veřejných knihoven. K elektronickým službám patří dle návrhu například:

- a. webové stránky knihovny (akce, recenze, obrázkový katalog novinek, virtuální prostory pro čtenáře),
- b. elektronická předregistrace,
- c. služby výpůjční (on-line katalog, objednávka, prodloužení, rezervace, nahlížení do konta, upozornění na rezervaci),
- d. služby referenční (odkazy na jiné weby, Ptejte se knihovny, přístupy do licencovaných bází, e-mailová korespondence s uživatelem),
- e. služby reprografické (digitalizace dokumentů knihovny, elektronické dodávání dokumentů),
- f. veřejný internet,
- g. e-learning.

Poznámka: definice pojmů v názvech článků převzaty ze Slovníku spisovné češtiny.